

AUSCHWITZ, ons verhaal

Les ter ondersteuning, verduidelijking en verdieping van de documentaire 'Auschwitz, ons verhaal' voor het voortgezet onderwijs.
Onder- en bovenbouw havo/vwo.

Daniël Wöltgens

Uitleg

Jullie gaan vandaag een bijzondere documentaire te zien krijgen die een unieke inzicht geeft in de belevenissen van een aantal mensen (van Joodse afkomst) die Auschwitz hebben overleefd. Zes unieke getuigenissen die ons meenemen in hun verhaal. Ontwapenend, verrassend, enerverend, chockerend, intrigerend, inspirerend, verdrietig... bevrijdend.

Tijdens het bekijken van de documentaire maak je de vragen onder het kopje ‘Tijdens’. Het is handig als je in groepjes werkt en de vragen onderling verdeelt. Samen kun je dan proberen de vragen zo goed mogelijk op te lossen.

Na afloop (‘Verwerking’) heb je nog een aantal verwerkingsopdrachten die je individueel, in groepjes of klassikaal kunt maken. Nabespreking van alle vragen vindt klassikaal plaats samen met jullie docent. Succes!

NB: De antwoorden die jij en je klasgenoten gaan geven kunnen zeer persoonlijk van aard zijn. We spreken af dat we met respect omgaan met deze gevoelige informatie!

Tijdens

De volgende Auschwitzoverlevenden heeft Herman Teerhöfer in Nederland en België geïnterviewd. De interviews die jullie gaan zien zijn zeldzaam, niet alleen vanwege hun unieke weergave van een stuk geschiedenis, maar ook doordat de geïnterviewden waarschijnlijk voor de laatste keer hun verhaal doen. Wat het ook bijzonder maakt is dat zij in hun verhaal proberen te vertellen hoe zij mens proberen te blijven in een onmenselijke situatie.

Lees nu eerst de informatieve tekst bij de foto's voordat je begint en lees alvast een aantal vragen vooruit. Succes!

De geïnterviewden

Nelly Zoukrowitsch – Basch 76736
(24 april 1921 – 29 juni 2018)

Opgesloten geweest in de Antwerpse gevangenis en vervolgens in de Kazerne Dossin in Mechelen. Daarna is ze gedeporteerd naar het concentratiekamp en moordcentrum Auschwitz-Birkenau. Ze maakte de dodenmarsen mee naar Ravensbrück en naar Malchow.

Max Hamburger 173567
(10 februari 1920 – 2 juli 2012)

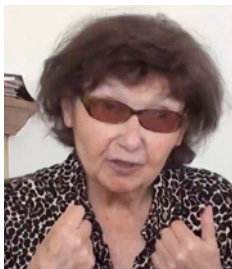
Geboren in Amsterdam. Geneeskunde gestudeerd aan universiteit Amsterdam. Gevangen gezeten in het doorvoerkamp Westerbork, het concentratiekamp en moordcentrum Auschwitz en de concentratiekampen Flossenburg en Buchenwald.

Régine Beer A 5148
(5 november 1920 – 23 maart 2014)

Geboren in Amsterdam. Opgesloten gezeten in Kazerne Dossin en vervolgens in concentratiekamp en moordcentrum Auschwitz-Birkenau. Ook heeft ze de dodenmarsen meegemaakt naar Ravensbrück en Malchow.

Thérèse Granek-Szeer A 24064
(6 januari 1928)

Geboren in Klobuck in Polen. Ondergedoken gezeten in een klooster in Leuven vervolgens gedeporteerd naar concentratiekamp en moordcentrum Auschwitz-Birkenau. Ook heeft ze de dodenmarsen

naar Türckheim meegemaakt. Vervolgens gedeporteerd naar concentratiekamp Dachau en tot slot naar kamp Buchberg.

Bloeme Evers-Emden A 25106
(5 juli 1926 – 18 juli 2016)

Geboren in Amsterdam. Ze was ontwikkelingspsychologe, universiteitsdocente en feministe. Ze heeft Anne Frank en haar zus Margot gekend. Heeft ondergedoken gezeten. Na verraad gedeporteerd naar concentratiekamp en moordcentrum

Auschwitz vanuit Westerbork. In diezelfde trein zaten ook Anne Frank en haar familie.

Dov 'Bernard' Nasch B 10565
(7 april 1930 – 2019)

Geboren in Tsjechoslowakije. Werkzaam geweest in de diamantsector. Gevangen gezeten in Getto Nové-Zamky in het concentratiekamp en moordcentrum Auschwitz (Gleiwitz II) en de concentratiekampen Oraniënburg en Flossenburg.

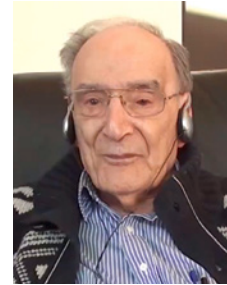
De documentaire

1

Nelly Zoukrowitsch-Basch wordt geciteerd door de interviewer (citeren is herhalen van een zin die door iemand anders gezegd is). Welke zin is dat?

Antwoord: _____

2

**Max Hamburger zegt: “Dicht bij elkaar hebben we zitten huilen.”
Waarom hebben ze gehuild?**

Antwoord: _____

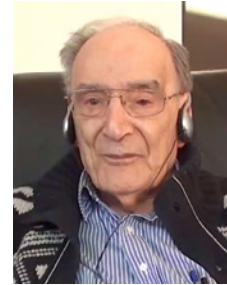
De documentaire

3

Wat wilden de Duitsers van de vader van Nelly Zoukrowitsch-Basch hebben voordat hij gedeporteerd werd?

Antwoord: _____

4

Waarom was zijn 24e verjaardag zo akelig?

Antwoord: _____

De documentaire

5

Bij aankomst in Auschwitz-Birkenau vertelt Dov Nasch over de selectie van mensen die naar rechts en naar links moesten gaan. Wat gebeurde er met de mensen die naar rechts moesten gaan?

Antwoord: _____

6

Régine Beer vertelt dat ze onderzocht werden over heel het lichaam. Waarom was dat?

Antwoord: _____

De documentaire

7

Max Hamburger vertelt over het moment dat hij geschoren werd van top tot teen. Wat is de reden dat alle mensen geschoren werden?

Antwoord: _____

8

Een *Kapo* vertelde tegen Dov Nasch dat dit geen sanatorium (zorghotel), en geen bakkerij was. Wat probeerde deze *Kapo* aan Dov Nasch te vertellen?

Antwoord: _____

De documentaire

9

Bloeme Evers vertelt over werkzaamheden die heel demotiverend waren. Welke werkzaamheden bedoelt zij hier en wat betekent demotiverend?

Antwoord: _____

10

Régine Beer vertelt over een zangeres met een zeer mooie stem. Opeens was ze er niet meer? Wat denk jij waar deze zangeres naartoe gegaan is?

Antwoord: _____

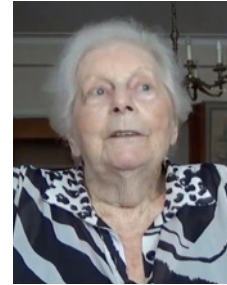
De documentaire

11

Wat zat er in de jeep met een rood kruis erop die Nelly Zoukrowitsch-Basch zag passeren in Auschwitz-Birkenau?

Antwoord: _____

12

Nelly Zoukrowitsch-Basch zei op een gegeven moment dat ze er spijt van had dat ze niet direct naar het gas was gegaan. Waarom zei ze dit?

Antwoord: _____

De documentaire

13

**Dov Nasch heeft het over iets wat heel waardevol was in het kamp. Zo waardevol dat men ermee kon handelen.
Waar doelt Dov Nasch op?**

Antwoord: _____

14

**Bloeme Evers-Emden zei: “Zij zijn gek en wij zijn normaal.”
Wat denk je wat ze hiermee bedoelde?**

Antwoord: _____

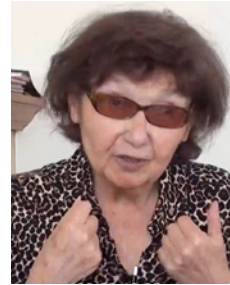
De documentaire

15

Thérèse Granek-Szeer vertelt over een ontmoeting in Auschwitz Birkenau met een jonge man, een SS'er, van ongeveer 17 jaar oud. Wat er bij die ontmoeting gebeurde was heel bijzonder. Wat gebeurde er en wat was er zo bijzonder aan?

Antwoord: _____

16

Op het einde vertelt Thérèse Granek-Szeer over het moment dat zij, na de oorlog, in een café iets ging drinken. Daar maakte ze iets bijzonders mee. Wat was dit?

Antwoord: _____

Verdiepingsvragen

Bloeme Evers zegt: “Omdat het hun schande is en niet de mijne”.

Dit is haar antwoord op de vraag van Herman Teerhöfer waarom ze het getatoeëerde nummer op haar arm niet heeft laten weghalen.

Waar diende dit nummer voor?

Antwoord: _____

Wat zou mevrouw Evers bedoeld hebben met haar uitspraak: “Omdat het hun schande is en niet de mijne.” ?

Antwoord: _____

Verdiepingsvragen

Dov Nasch heeft het op een gegeven moment over *Kapo's*. Wat waren dit voor mensen?

Antwoord: _____

Wanneer is Auschwitz bevrijd?

Antwoord: _____

Wat betekent SS?

Antwoord: _____

Verwerking

Deze vragen zijn bedoeld om met je klas, samen met jouw docent, te bespreken en misschien over te discussiëren. Foute antwoorden bestaan niet. Succes met dit laatste onderdeel.

Probeer te verwoorden welke indruk deze documentaire op je gemaakt heeft. Gebruik hierbij een aantal beoordelingswoorden (woorden waarmee je je mening geeft over de documentaire).

Antwoord: _____

Vind je het belangrijk om dit stukje geschiedenis te blijven vertellen? Geef aan waarom je dit vindt.

Antwoord: _____

Verwerking

Hoe ga jij om met momenten waarop je verdrietig bent? Ga je dan naar een plek waar je helemaal alleen bent, zoek je een bepaalde persoon op of heb je een andere manier om hiermee om te gaan?

Antwoord: _____

Waar put jij kracht uit of voel je steun aan? Denk dan bijvoorbeeld aan familie, vrienden, geloof, natuur, hobby's en muziek. Probeer te verwoorden wat maakt dat jij je beter voelt.

Antwoord: _____

Verwerking

Heb je weleens iets meegemaakt waardoor je aanspraak moest maken op jouw krachtbron*? Heb je misschien een tip voor ons hoe je het best kunt omgaan met een heftige gebeurtenis of ervaring?

Antwoord: _____

Weet jij een situatie (in jouw omgeving: klas, gezin, buurt, vereniging) waarin mensen onderdrukt of benadeeld worden op grond van **godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook? Wat is jouw mening over deze situatie?

Antwoord: _____

* Krachtbron: *Iets dat of iemand die je steun biedt om een moeilijke situatie uit te houden, zoals bijvoorbeeld Familie, vriendschap, geloof, natuur, hobby's en muziek.*

** Artikel 1 van de Nederlandse grondwet:

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Antwoordmodel

1. “Ik wou in de oorlog een hond zijn.”
2. Max Hamburger vertelde op zondag dat hij op transport moest. Toen hebben ze dicht bij elkaar zitten huilen omdat ze het zo ingrijpend vonden om afscheid te moeten nemen.
3. Diamanten.
4. Die dag kwam hij aan in Auschwitz
5. Als je naar rechts moest gaan, werd je geselecteerd voor de gaskamer, zegt Dov Nasch.
6. Men was op zoek naar kostbaarheden, zoals brillanten en diamanten. Men dacht namelijk dat ze rijk waren.
7. Om te voorkomen dat er luizen op je kwamen.
8. Deze *Kapo* heeft het over het feit dat de mensen vergast en daarna gecremeerd werden.
9. Ze doelt op het verplaatsen van stenen van de ene kant naar de andere kant en weer terug. Demotiverend betekent ontmoedigend/ zorgen dat iemand moedeloos wordt.
10. De zangeres is hoogstwaarschijnlijk gedood in de gaskamers.
11. In deze Jeep werd Zyklon B getransporteerd. Dit gif werd gebruikt in de gaskamers. Dit gif werd in eerste instantie gebruikt als bestrijdingsmiddel tegen veel soorten ongedierte. Als het middel in aanraking komt met lucht neemt het een gasvorm aan, wat verstikkend werkt. De nazi's gebruikten Zyklon B om mensen mee te vermoorden in gaskamers die hiervoor speciaal gemaakt werden. In Auschwitz-Birkenau werden op deze manier op sommige momenten tot 12.000 mensen per dag vermoord.
12. Dit zei ze, omdat ze dan niet had gezien en geweten wat voor vreselijke dingen met de mensen gebeurde. Liever dood dan weten en zien wat de mensen werd aangedaan.
13. Hij doelt op brood.
14. De gevangenen bleven vriendelijk tegen elkaar en probeerden elkaar te helpen. Dit terwijl *Kapo's* en de *SS'ers* er geen enkele moraal meer op nahielden. De *SS'ers* waren gek en de gevangenen waren normaal.
15. De *SS'er* vroeg aan haar waarom ze gevangen zat? Hieruit kun je afleiden dat hij het dus niet wist. Er was namelijk helemaal geen reden. Ze zat gevangen omdat ze Joods was. Ook gaf deze *SS'er* haar brood mee voor haarzelf en andere gevangenen. Dit heeft hij nog een aantal keer herhaald. Dit maakt het extra bijzonder, omdat deze soldaat gestraft zou gaan worden als de leiding hierachter zou komen. Deze Duitser had medelijden met haar. Een emotie die nauwelijks voorkwam bij de kampbewakers.
16. Een Duitser zag haar getatoeëerde nummer op haar arm en knielde toen voor haar en vroeg vervolgens om vergeving.

Verdiepingsvragen

- Dit nummer was een registratienummer dat op de armen van de gevangenen werd getatoeëerd. De Duitsers wilden hen ontmenselijken door de naam te vervangen door een onpersoonlijk nummer. Jouw identiteit was vanaf dat ontnomen.
- Ze bedoelt hier waarschijnlijk mee dat zij geen aandeel heeft in het veroorzaken van het onbeschrijflijke leed achter de getatoeëerde nummers. Dientengevolge hoeft zij zich niet te schamen. Integendeel, de Duitse verantwoordelijken van de kampen moeten zich schamen voor het feit dat ze dit nummer op haar arm heeft.
- *“Een Kapo was een gevangene in een nazikamp in de Tweede Wereldoorlog, die als taak had op de andere gevangenen toe te zien. Een Kapo moest voor de SS het werk van de gevangenen begeleiden en hij was verantwoordelijk voor hun resultaten. Kapo's, die in de terminologie van de nationaalsocialisten Funktionshäftlinge werden genoemd, kregen voor hun verdiensten verschillende privileges, bijvoorbeeld alcohol. In grotere kampen was ook sprake van Oberkapo's, de bazen van de 'gewone' Kapo's. Kapo's waren vaak misdadigers die deze functie aangeboden kregen om een zwaardere straf te ontlopen.*

Ze werden geregeld vermoord en vervangen door anderen als er te veel gevangenen waren.” (wikipedia, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kapo>)

armband van een *Oberkapo*

- Op 27 januari 1945 werd Auschwitz bevrijd door de Russen.
- De SS (*Schutzstaffel*) was een paramilitaire elite-eenheid ter beschikking van de nationaal-socialistische partij NSDAP.

Om verder te gaan:
www.auschwitz.be
www.smolinski.nl